

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Dij:** 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos ár-elengedés. — **Nyiltér** Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hétenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Előfizetési felhívás

„Békés“

július—september, vagy decemberi idejére.

Az évnegyed lejártá közeledtével felkérjük megynk t. közönségét, különösen pedig azon előfizetőket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, lapunk további pártolására.

Megynk kis körében mozogva nem változtatunk azon irányon, melyet magunk elé tűzünk, folyton szaporodó előfizetőink és munkatársainknak tevékenysége pedig biztosíték arra, hogy ez irányon változtatni nem is kénytelenítettünk.

Az előfizetések megújítására, mint legegyszerűbb módot, a posta-utalványozást kérjük használni.

Előfizetési díj július—sept. 1 frt.
július—dec. 2 frt.

A szerkesztőség.

Miért nem olvas a magyar gazda?

Gazdasági állapotunk elmaradottságának egyik legfőbb okára akarok utalni, arra, hogy a magyar gazda semmit, vagy igen keveset olvas.

Azt mondjuk: mi nem tudákos, pedans, könyvmoly gazdák vagyunk, és ebben áll előnyünk. Mi practikus emberek vagyunk.

Lássuk miből áll practikus létünk. Földeinket beosztjuk úgy, hogy területének legnagyobb részén buza legyen; megjárjuk istállóinkat, hogy a marha tiszta és jóllakott-e; czifrán káromkodunk, ha valami nem jól megy; különben pedig napestig pipázunk, vadászunk vagy kártyázunk, legfeljebb néha szépen összeállított négyesben egymást meglátogatjuk, hogy — politizáljunk.

Olvasni? — No hiszen, nem mondhatni éppen, hogy ne olvasnánk. Olvasunk politikai napi lapokat és azonkívül időtöltésül — regényeket.

S mi ennek közvetlen következése? az, hogy gazdaságunk a legprimitívebb állapotban teng, marha-állományunk nem hogy jövedelmet hajtana, de évenként tetemes összegeket nyel el, földünk holdja 5 köblöt terem, holott tizet teremhetne, s legfeljebb 20 frt tiszta hasznot eredményez, holott egyremásra 50-et könnyen megadhatna.

Lehetetlen! — Am tessék Anglia, Schweicz vagy Németország sovány talaju földeit felkeresni és látni, minő paradicsom az a mi sokkal termékenyebb földeinkhez képest s mennyivel nagyobb ott a jólét, mint nálunk, hol egy aszály vagy árvíz hosszú időre koldussá tesz.

(S itt melleleg eszembe jut, hogy ez előtt néhány évvel Lipcse szántóföldei közt sétálván, egy öreg kanász mellett haladtunk el, a ki mintegy 60 sertést legeltetett. Cilinder kalap volt fején. Egyikünk odavetett kérdésére: vajjon hány óra lehet? a kanász velünk együtt zsebébe nyul s ezüst órá-t húzván ki, az időt megmondotta. Betértünk gazdjához, egy egysze-

rű földműveshez. Szobájában egy könyvszekrény állott a gazdászati népszerű irodalom legújabb termékeinek mintegy 40 kötetével.)

A hiba ott kezdődik, hogy rosszul voltunk nevelve. Tanintézetünk agyongyöttrött a kelletlen latin és az érthetetlen görög nyelvvel s elhanyagolták belénk oltani gyakorlati szakismereteket; pedig ezek élesztették volna ismeretszomjunkat, míg amazok velünk a tudományt megutáltatták. Későbbben, a helyett hogy az elmulasztott szakismereteket az akademián vagy egyetemen kétszeres igyekezettel utánpótlottuk volna: mint az istálóból kiszabadult csikó, hanyathomlok kirohantunk az élvezetek mezejére és kávéház és regény lett az iskolában meggyöttrött léleknek bosszú-tápláléka. Ez az ellenkező hiba volt, melyért azonban bennünket okolni szintén nem lehet. Egy évi szabad élvezet és — — — beállott az elfásultság, a kimerültség, a blaszirtás. Férfiakká lettünk a nélkül hogy igazán tudnánk valamit, s most a gyakorlati élet követelményeit a további tanulás ösztönének hiányában more patrio szokottan, a tudomány haladásának teljes ignorálásával oldozgatjuk. Lelkem elborzad, ha azon óriási kárt mérlegetem, melyet az ugy nevezett classikai nyelveknek mértéktelen erőltetése ifjaink lelkében mint idővesztetést, mint a tanulástól való megundorodást, mint lélek elsatnyulást okoz s ha ellenkezőleg elképzelem, hogy oly tanrendszer, mely a tudományok jelen magas színvonalán állva az ismereteknek közvetlen értékét és fontosságát a gyakorlati élet követelményeire nézve kimutatná, az ifjunak lelkét nem hogy fárasztaná, de figyelmét, érdekességét, ismeretszomját, kutatási vágyát felébresztené, szóval a tanulást rá nézve élvezetessé, hasznossá tenné: kétszeres átokra nyílik ajkam a jelen poshadt, pedans tanrendszer ellen.

De minthogy; magunkra nézve a dolgon már nem változtathatunk. Itt pedig inkább arról akar lenni szó, nem lehet-e a mulasztottat pótolni az által, hogy a magyar gazda, ha eddig nem, legalább ezentul olvasson.

Mit olvasson? Hirlapot, regényt bátran, a mennyit akar, de ezen kívül még valamit — — — gazdasági szakirodalmat.

Ugy sejttem, hogy igen sokaknál köztünk ellenszenv uralkodik gazdasági olvasmányok iránt, még pedig két okból:

vagy azt véli az illető, hogy a vidéken kapható ócska könyvekben elavult ismeretek vannak, melyeket ő régen tud, melyeknek olvasása tehát unalmas. Minek erőltesse magát ezekre? vagy attól tart, hogy a gazdasági irodalom újabb termékei oly tudomány-nak nyelvén szólnak, melynek a-b-c-jét sem sajátította el (pl. telve geológiai és chemiai műszavakkal és meghatározásokkal), a melyek tehát reá nézve érthetlenné.

Ez utóbbiban sok igaz van, azonban kilehet kerülni. Ott van első sorban gazdasági lapirodalmunk: a „Gazdasági lapok“ és a Keszthelyen megjelenő jeles „Gyakorlati mezőgazda.“ Ezek népszerű nyelven vannak szer-

kesztve s mégis vajjon hány gazda járhatja és olvassa azokat? a német irodalom hemzseg gazdasági lapokban s ezek nagyobb része szintén gyakorlati, könnyen érthető, sőt némelyike kiválólag érdeklőtő olvasmány. Járassunk ezekből is! Fogadom, hogy a ki tartalmát megkóstolta, nem hagyja többé abban. Vannak ezen kívül szak-kézikönyvek, melyek világos, értelmes, könnyű modorban vezetnek eddig nem sejtett ismeretek mezejére s a melyek ellen épen nem lehet az a kifogásunk, hogy száraz, erőltető olvasmányt nyújtanak.

Vegyünk egy ilyet kezünkbe (lipcsei ingyen könyvjegyzékek bő választékot nyújtanak) s elfogunk bámulni nem csak azon, mennyire haladt a tudomány, de legfőképen azon, mennyire sikerült azt a mezőgazdaság legapróbb részleteivel eleven érintkezésbe hozni. Ily olvasmány rendkívül fokozza bennünk a gondolkodási kedvet. Gazdaságunk, mely eddig inkább holt teher vállaink s száraz pénzszerzési abjectum, kezd alakot ölteni és egyes részleteiben érdekelni. Lassanként felnyílik szemünk s kezdjük belátni eddigi rendszerünk hiányait s megismerni a javításnak módjait. Megszabadulunk azon rögeszmétől, hogy úgy és nem másképen kell gazdálkodnunk, mint szomszédjaink s néhány bátor kísérlet meggyőz arról, hogy földünk sokkal többet jövedelmezhet az eddiginél.

Azért végre is csak azt mondó vagyok: vegyünk gazdasági könyveket és olvassunk. Így leszünk öntudatos gazdákká; csak ily módon haladhatunk s szaporíthatjuk jövedelmünket!

My.

Megyénk köréből.

— **Békés vármegye bizottságának** 1872 évi jun. 3-án Gyulán tartott rendkívüli közgyűlése:

Főispánur távollétében Jancsovics Pál alispánur az elnöki széket elfoglalja s a szép számmal egybegyűlt t. bizottsági tagokat üdvözlölvén, a gyűlést, megnyitja. Ez után — mint a jelen közgyűlés egyedüli tárgyát képező — az országgyűlést f. é. Sz.-Mihály hó 1-re Pest városába egybehívó királyi leirat felolvastatván, szokottan meghirdetett s miután a leirat eredetije további törvényes intézkedés végett a képviselő választás vezetésére hivatott központi választmányal közöltetni határozottat, — a közgyűlés be-rekesztetett.

— **Békés megye központi választmányának** 1872 évi junius hó 3-án tartott ülése. Elnöklő alispánur az egybehívott központi választmányi ülést megnyitván — Békés megye bizottsága által áttett, az országgyűlést f. évi sept. 1-re egybehívó kir. leiratot bemutatja.

A felmutatott kir. leirat felolvastatván, közhírré tétel végett másolatban a járási főszolgabírának kiadni határozottat.

A képviselő választások határnapjaul: Orosháza s Gyomára nézve f. évi junius hó 27-ének d. e. 7 órája tüzetett ki, — a mikor is a képviselő választás a község házában vagy esetleg az elnök által kitűzendő nyilvános helyen fog megtartani.

Választási elnökökül és jegyzőkökül: az orosházi vál. kerületben, — választási elnökül Kertay Zsigmond; helyettes elnökül:

László Elek; jegyzőkökül: Moisisovics Lajos h. jegyzőkökül Jeszenszky Miklós. —

A gyomai vál. kerületben; vál: elnökül: Jancsovics Pál alispán; h. elnökül: Debrecezeni Endre; jegyzőkökül Jánosi Pál; h. jegyzőkök: Haty Károly választattak meg.

Az összeírási ívek f. hó 9-én már nyilvánoson kiteendők lesznek s a netán beérkező reclamátiók elintézésére f. é. junius hó 15-én d. e. 9 órára tüzetett ki.

A tanfelügyeleti iskola-látogatás eredménye.

(A b.-csabai tanító-egyletől.)
(Folytatás.)

V.

Váltig beszélgetjük, miszerint taneszközök nélkül, különben jó tanítás mellett is, úgy vagyunk a tanulóval, hogy „nesze semmi, fogd meg jól.“ Mindamellett vagy nincsenek taneszközök, vagy ha vannak, azokkal majd bánni nem tudunk, majd bibelődni restellünk. Ha nincsenek, azok hiányát még eddig a tanítón kívül más nem érezte, tehát megszerzésüket sem sürgette. Hogy pedig a tanító sürgetése mennyit ér, azt a tanterem megbeszélésében érintettem. Tekintsük most e szempontból az iskola-látogatót példában.

Beszélek a légnymás törvényéről, nevezetesen a szivattyúról. Lerajzolom a szivattyut alkatrészeivel együtt; megnevezem az alkatrészeket; képzeletben mozgásba hozom a készüléket s a mozgásában nyilatkozott törvényt kimutatom. Azután megkísérlem, felfogta-e valaki? Talán senki sem, talán maga a látogató sem. Ekkor figyelmeztetem a látogatót, hogy a természet törvényével minden téren így vagyunk: eszköz nélkül hasztalan beszédre tékozzunk az időt; míg ha az eszköz rendelkezésünkre áll, például jelen esetben a szivattyú, mely mindössze is csak 50 krajczárba kerülne, minden egyes törvényt könnyen is, élvezettel is, maradandólag is felfog, még a nagyon silány tanuló is. Miután a látogató a taneszköz nélkülözhetlenségét ekként saját tapasztalata nyomán érzi, látásmozgatom vele a látogatási könyvbe már bejegyzett szükségletet s a többi reá bízom.

Merném állítani, hogy ezen eljárás és rendszer felügyeleti iskola-látogatás mellett mihamarabb felszerelném még a ma épült népis-kolát is.

Ha némileg valószínűvé tehettem azt, hogy a presbyter látogató biztosabban elhárítja az iskola anyagi akadályait, semmint a nem-presbyter tanító; aztán meg azt, hogy a rendszer felügyeleti iskola-látogatás a tanítót önmivelésre serkenti: úgy állitanom kell azt is, hogy ugyanazon látogatás az eszközökkel való banni tudást, meg vesződni akarást is eredményezendi. Mert hisz azon látogatóról, aki a taneszközök beszerzését saját belátása folytán és részben saját erszényére is eszközölte, csaknem tehetni fel, hogy azok alkalmazását is ne követelje; ha pedig követeli, ugy a tanítóról nem teheti fel, hogy őt egyfelől a megindult önmivelés, másfelől a kényszerűség az azon eszközökkel való banni tudásra ne képesítse.

VI.

Fegyelem nélkül az iskola és hadsereg: fegyelem nélkül nem jut győzelemhez. Mert fegyelemből leszen az engedelmesség, engedelmességből a megszokás, megszokásból a nevelés, nevelésből a rend, rendből a figyelem, figyelemből a tudás. Miután tárgyam nem kívánja, hogy e helyen a fegyelem egész terét bejárjam, szorítokozom annak

szélsőségeire: a fegyelmetlenségre és a túlságos fegyelemre, mint olyanokra, amelyek a panaszok kiapadhatlan forrását képezik.

Fegyelmetlenség alatt azon állapotot értem, amidőn a tanító tanuló irányában jogos akaratát érvényre emelni nem tudja; a túlságos fegyelem alatt pedig, amidőn a büntetés veszélyét a szenvedély suhogtatja. A fegyelmetlenség útjában áll az iskola legfőbb céljának: az érzelmek nemességének és a jó irányu akarat felébresztésének; a túlságos fegyelem remegővé, alattomosá teszi a lelket, s a munkásság ösztönét a bórneljebb nem engedi hatni. Mindegyik szélsőségeknek még azon átka is megvan, hogy lejtő, amelyen a megállapodás külső fék nélkül nehéz, míg a lejtő rohanás természetesen, annál természetesebb, mert a népkolai tanító a jó módkal nem fékezhető tanuló kitiltására nem is gondolhat.

Mihelyt feltesszük, hogy az ember hibáját beismerni és mérsékelni képes; hogy előtte a becület vagy szégyen, a biztos hivatal vagy lehető koldusbot nem mindegy; mihelyt elismerjük, hogy az egyháznak, illetőleg az egyház kormányzó testületének jogában áll a megengedett fegyelmi eljárások egyikével sem fékezhető tanuló iskolájából kitiltani, mihelyt ezen testületről annak belátását feltesszük, hogy a garázda tanuló eltávolítását az egész iskola jobbléte parancsolja: kénytelenek vagyunk megengedni, hogy a rendes felügyeleti iskola-látogatás a fegyelmi szélsőségeknek erős féke lenne. Hisz a fegyelmi hibák elnem rejthetők; ezeket a látogató csak úgy észreveszi az iskola arcán, mint észreveszük a fa betegségét annak levelein. S mivel jelentésének a fegyelmi hibákra is ki kell terjednie, ezeknek a kormányzó testületben való tárgyalása, tehát a tanítónak ezekre való figyelmeztetése elmaradhatlan. Azzal pedig egy pillanattal se altassuk magunkat, hogy ily figyelmeztetés ennek utána is csak úgy el fog párologni, mint elpárolgott eddig. A világ rendezkedik, a hivatalos eljárások felett mind jobban-jobban oszlatja a ködöt a nyilvánosság; a nép szemlátomást kapaskodik a bíráló székre s a bíráló szék oly közel van a bírói székhez, hogy ezt amatortól még a híványon keresztül is könnyen megláthatni.

VII.

Nemcsak a szinpadon van lámpaláz, megvan az, az iskolai vizsgákon is sok tanuló-nál, megvan némely tanítónál is. Az ily tanító aztán zavarba jő, ügyetlenkedik; zavarttá ügyetlenné teszi nemcsak a vele rokonszemes tanuló, hanem a különben legvizsgaképesebbet is. Az ilyen gyarlóság nevelője a társadalmi szükkörűség; orvossága a minél nagyobb nyilvánosság. A rendes felügyeleti iskola-látogatás oly állandó sugara a nyilvánosságnak, mely úgy a tanító, mint a tanuló lélekéberségét neveli, fellépéseket, beszédöket a bátorság biztosságához segíti s megóvja a tanítót azon hálátlan helyzettől, hogy boltja eléggé megtelt s a nép számára állított kirakata mégis üres legyen. De még ha üres lenne is, a látogató ez esetben is levénne a tanító válláról a felelősséget, ha 8 havi tapasztalata bizonyítaná, hogy az iskola valóságos értéke a vizsgai látszatnak felelt.

(Folytatása köv.)

Válasz Kr. Gy. urnak az ellennézetek-re községi rendezésünk ügyében.

A vita, az irodalmi illem korlátai között mindenkor kedvezőbb benyomást tesz az olvasóra, mintha az a személyeskedések terére csapódik át. Ha Kr. Gy. ur nyilatkozatot várt küszöbön álló községi rendezésünk ügyében e lap hasábjain, úgy várakozása teljesedésbe ment, és kétszeresen örvendek azon, hogy az én egyéni nézeteimre saját nézeteivel válaszolt, amelyek bizonyos tekintetben egyek, csak hogy míg én jelen anyagi kedvezőlenebb helyzetünkre utalok és minden részben a mennyire lehetséges a költségkímélést állítom előtérbe városunk kormányzatának módoszataiban, ő új jövedelem források nyitása, heverő tőkék felhasználása stb. által hiszi elérhetőnek városunk felvirágzását, emelkedését már a jelenben is; sajnos azonban csak az, hogy a gyermeket nem nevezi meg nevén, nem mondja meg, hogy hol van e heverő töké, honnan bugyogjanak elő e jö-

vedelmi források; köszönettel tartozunk Kr. Gy. urnak ha Mózes vesszejét nem az elméletben állítaná elénk, hanem a gyakorlatban. — Nem kétségbeesés, sem a körültekintés hiánya iratja velem ama cikket, hanem viszonyaink és körülményeinknek meglehetősen ismerete; legyen meggyőződve, hogy arra a kilátású lókörmre a higgadt megfontolás bélyege van sütvé, és mert nézeteimet koránt sem sorozom a csallhatatlanok közé, távol állok a sofismáktól is; — kétségbeesésre egyáltalán ok nincs, de higgadt körültekintésre igenis égető szükségünk van. — Községi vagyunk sokkal kevesebb, sem hogy abból a szükségelt kiadásokat fedezhessük, és e községi vagyonunk egy része elemi csapások folytán két év óta közjöveldelminket meglehetősen apasztja, mert jövedelmet nem hoz; könnyű elméletileg beszélni, csak hogy a gyakorlat az elméletet vajmi gyakran meghazudtolja; példa vagyunk önnön magunk. — Ha egy ügyes gazdatiszt meg tud egy birtokot a romlástól menteni, miért ne tudná városunkat egy értelmes, munkás és erélyes bíró oda emelni, ahol annak lennie kell.

Én az egész megyei gyámkodást, melyre cikkében oly nagy súlyt fektet, a jelen megyei szervezet közt csak névleg látom, mely egy higgadt értelmes emberrel községi ügyeink élén, még kevesebdek; pedig rendezett tanácsal sem leszünk ám még vármege. Azt gondolja Kr. Gy. ur, hogy a polgármesteri czim és az avval járó nagyobb fizetés huzása elég biztosíték arra, hogy ügyeink rendbe jöjjenek, én bizony nem szeretnék oly embert városunk élén látni, aki a polgármesteri czimre vetné a fősúlyt, mert e czimnek köpenyegé alatt könnyen tepsedésbe maradhatnánk.

Menten a hűség és czimkorságtól kell annak állani, kit a nép-bizalom oda emel, erkölcsi súlyának egész hatalmával és vas következetességgel kell végrehajtani a képviselő határozatait és örködni a város érdeke fölött, miért volna ez egy községi elöljárónál theoría? ki gátolja őt legjobb szándékaik végrehajtásában? ha azok a közjóra irányozvák; ott van Csaba, nem-e a községi elöljáróság jóakaratu buzgalma karöltve az értelmiséggel teszi azt versenyársunkká, nem-e a községi elöljáróság alatt emeli díszes épületeit, kövezi utait, világítja utszáit, fentartja polgári iskoláját. — Ott van Szarvas, nem bizonyítéka-e legújabb bíróválasztása az értelmiségtől — hogy haladását óhajtva, egy oly embert tisztelt meg bizalmával, ki mint községi elöljáró igen is gyakorlati leendő, és ki a bírói czimrel nagy községben egészen helyén érzi magát.

Hozzuk ügyeinket, egy értelmes emberrel városunk élén, először rendbe, rendezzük pénzügyeinket, igyekezzünk népünknek hozzászoktatni ahhoz, hogy városi tartozásait lelkiismeretesen teljesítse, de nem végrehajtások útján, hanem alkalomnyújtás által, hogy azokat ha pénzben nem, tehát munkája által teljesítse. — Igyekezzünk valahára gyermekeinknek legalább egy polgári iskolát létesíteni, hogy azokban értelmes, maguk lábán jární tudó iparosokat vagy földészeket tudjunk nevelni, akkor aztán nem bánom, ha városunk élére főispánt választunk is.

Ha azonban Kr. Gy. ur a heverő tőkét és új jövedelmi forrásokat a bokorból kiugrasztja, és át fogom látni, hogy e források és jövedelmek többé nem elméletben vannak; ha a rendezett tanács mellett kardoskodók egy részének háta a községi adólap számaiktól nem fog borsódzni, és a fizetést nem sorozandják az elmélet közé, higgye meg, hogy készséggel fogok nézetei előtt meghajolni, és vele együtt mondanom: „Éljen a rendezett tanács.” (?)

Levelezés.

B-Csaba, jun. 2.

A békési ág. hitv. ev. esperesség május 29-és 30-án gyűlésezett M-Berényben, nagytiszteltü dr. Szeberényi Gusztáv esperes és tekintetes Kemény Mihály felügyelő elnöklete alatt.

Az elnökség higgadt és tapintatos, a község szokatlanul nagy volt.

Kiemelendő tárgyak:

1. A t-komlósi egyház, meghalván egyik papja, ennek helyét csonkított hívánnyal el-látandó pappal akarta betölteni. Mivel a hi-

vány megosonkítása egyházi törvényeinkbe ütközik, esperes ur a pap-választást nem engedte meg. A gyűlés esperes ur eljárását helyeselte s a t-komlósi egyházat az eredeti hívány épségben tartására és egyuttal pap-választásra utasította.

2. Az orosházi egyháznak újabb is a szegényebb osztályból összeállított presbyteriuma azon van, hogy az egyházi adó súlyát a szegényebb osztály minél kevésbé, a vagyonosabb minél jobban érezze. Ezen törekvésből kifolyólag elhatározta, hogy a hívek a földnek holdjától, tekintet nélkül a holdak számára, 5 itcze buzát fizessenek. Az esperességi gyűlés szükségesnek találta ezen határozatot felfüggeszteni s egy méltányos adókulcs kidolgozása végett Orosházára bizottmányt kiküldeni.

3. B., szarvasi tanító már régebben beváldoltatott, hogy leány-tanítványainak erkölcsét szándékosan rontja. Ezen vádat esperes ur a consistoriumhoz; a consistorium a vádlottat hivatalától, meghagyván fizetését, felfüggesztette s pörbe fogatását elrendelte. Föllebbeztetvén az ügy, a második törvényszék az első végzését helybenhagyta, de a harmadik alaki hiba miatt megsemmisítette, illetőleg az esperességi gyűléshez, mint amely a pörbe fogatást egyedül mondhatná ki, utasította. Ezen stadiumában a dolognak esperes ur saját, törvényes hatalmából függesztette fel, birtokon belől B. urat, most pedig a bepörlés kérdését a gyűlés elé terjesztette. A gyűlés esperes ur eljárását szabatosan találta, s elrendelte, hogy B. ur birtokon kívül azonnal pörbe fogatassék.

4. A szarvasi egyháznak a fennálló dolgokkal elégedetlen része felforgató terveinek keresztülvitele végett gyűlést akart tartani. Ezen elégedetlenség, miután kívánságukba sem a szarvasi presbyterium, sem az esperességi elnökség, — tiltván törvényeink — sem ezek folytán a szarvasi t. szolgabíró ur bele nem egyezett, engedélyért t. alispán urhoz folyamodtak, aki aztán az engedélyt meg is adta. Alispán urnak ezen beavatkozása az illető helyre sérelemképen felterjesztetik.

5. A szarvasi egyház egyik lelkesze hivataláról lemondván, esperes ur — mindenütt magától értődik a világi elnökség hozzájárulása — a pap választást törvényeinkhez alkalmazottan megindította és keresztülvitte. Noha ezen választást a kerületi elnökség is megvizsgálta és kifogástalannak találta; mégis K. és T. urak megindították ellene az izgatást, pártot csináltak az egyházban, küldöttséget és folyamodványt küldtek a gyűlésre, kérvén, hogy a választás megsemmisítésék, a presbyterium elmozdításék, az egyházi elnök törvényszék elé állítsassék. A gyűlés mind a presbyterium elnökének, mind magának a presbyteriumnak, mind az esperességi elnökségnek a fenforgó ügyre vonatkozó minden eljárását hibátlanul találván, az elégedetlenség kérelmét elvetette, K. és T. urakat pedig, mint csendháborítókat, pörbe fogatni határozta.

Nehogy az gondoltathassék, mintha magán az esperességi gyűlésen is hőlmi pártszenvédek uralkodtak volna, megjegyzem, hogy a főlebbi határozatok egytől-egyig mind egyhangulag hoztak, amiből aztán önként következtetett, hogy a gyűlés szívesen fejezte ki ragaszkodását, bizalmát és tiszteletét elnökei iránt, mint akik az egyházban oly szükséges rend felett éber szemekkel örködnek.

Azon romboló irány, mely a főlebbi pontokban nyilatkozik, intésül szolgálhatna egyházaik világi intelligenciájának arra nézve, hogyha az egyház fenmaradása előtte nyomvalamit, magát az esperességi gyűlésen az eddiginél jobban érvényesíteni ne restelje.

Jól esik hálással megemlítenem, hogy a berényi mindkét ajku egyház igen tisztelt lelkeszei és hívei ritka szívességgel gondoskodtak arról, hogy három napi ottlétiünk alatt az otthon hiányát ne érezzük. De ha saját hitfeleink kitünő vendégszeretete is nagy köszönetre érdemes, mit szóljunk akkor tekintetes Bonyhay Benjamin urnak testvéries viselkedésére, amely szerint ő nemcsak tanácskozásainkban, sőt még a vidékiek ellátásában is a leglelkőtelezőbb előzékenységgel részt vett. — Isten éltesse őt bajtalan körülmények között!!

Ujdonságok.

— Pénteken estig 1675 választó iratta be magát, 35 pedig reclamatióra jegyeztetett

elő. — Figyelmeztetjük a választó közönséget, hogy a beírás csak ma esti 6 óráig tart és ki magát ez ideig be nem iratja, szavazati jogától elesik.

— **Az I. Gyulavárosi takarékpénztár** e hó 2-án tartá alakuló közgyűlését szép számmal egybegyűlt részvényesek jelenlétében. — A gyűlést Jancovics Pál alispán ur, mint ideiglenes elnök megnyitván, a benne eddig helyezett bizalmat megköszönve felszólítja a részvényeseket a gyűlés vezetésére egy elnök és jegyző választására. — A jelen voltak egyhangulag Jancovics Pál urat kérés fel elnökül, jegyzőül pedig Schmidt József urat. — Majd az ideiglenes igazgató Kertay Zsigmond úr olvasá fel jelentését az előleges intézkedésekről, és előterjeszti a ministerium által módosítás végett leküldött alapszabályokat, a melyek felolvasatván, elfogadtattak. Következett az elnök, igazgatók és választmány megalakítására a szavazó iverk kiosztása, és egy szavazat szedő küldöttség kinevezése; — a szavazat eredménye a következő. **Elnök:** Jancovics Pál, **alelnök:** Baranovics Gergely, **igazgató:** Kertay Zsigmond, **aligazgató:** Ladics György, **választmányi tagok:** Oláh György, ifj. Mogyoróssy János, Fábry Márton, Dobay János, Czingsulsky József, Alcsér János, Végh József, Bak Salamon, Papp Mihály, Schmidt József, Popovics Jusztin, Nagy Ferencz, Keller Imre, Petik Ambrus, ifj. Kolmann Ferencz, Vinkle Gábor, Bak Soma Csabáról, Háromy Lajos Elekről, Haasz Sándor Aradról, Herodek Lipót, **póttagok:** Bene István, Moldovány István, Oláh Sándor, Örley István, Dániel Pál, Steinfeld Ignátz, Kis Mihály, Fikker Ferencz, Bekker Antal, Moldovány Alajos, **sámvizsgálók:** Party Ferencz, Szulimán István, Léderer Lajos, Hoffmann Alajos, ifj. Kratochvill József. —

— **Az I. Gyulavárosi takarékpénztár** választmánya e hó 11-én tartandja első gyűlését. — Tárnya egyéb intézkedések mellett a pénztárnok, vezérkönyvezető megválasztása. —

— **Biztos hírként** közölhetjük, hogy gróf Wenckheim Frigyes esküvője Wenckheim Krisztina grófhölgygyel e hó 18-án menend végebe kigyósi birtokán. — A szép frigyét mindnyájunk áldása kíséri, hitünk: hogy az, ki bőkezű adakozásával annyi könnytet törölt le a szenvedők arcáról csak boldog lehet.

— **A napokban** az alföld-fiumei vonalon Vásárhely-Váradig egy szegény nő utazott beteg négy gyermekével. Az anya és gyermekek már a legszükségesebbeket nélkülöztek, már éheztek. Akkor elő áll egyik mozdonyvezető a vendégkocsikat sorra járva kéregetett a szegény család részére. A mozdonyvezető nemes emberbaráti fáradozása nem volt sikertelen, — az utazók könyörűlete segített a család nyomorán. A mozdonyvezető igaz csak nemesebb ösztönének engedett, csak emberbaráti kötelességét teljesíté, de mai nap már ez nagy érdem, s hogy tudják meg olvasóink nevét, ide írjuk: *Limanovszky Nándor*. A szegény nő pedig Ardayné volt, kinek kedves kis leánykájára városunk közönsége bizonyosan emlékezni fog tavalyról a „Jól örzött kis leány” czimű vigjátékból.

— **A Fekete-Körös** veszélyesen árad, az intézkedések a veszély elhárítására már is megtétettek, hanem ha ily eszözések lesznek továbbra is, nagyon szomorú kilátásaink lehetnek, hogy a „bánom” pusztá ismét víz alá kerül. — Újabb tudósítások szerint a víz már ki is tört.

— **Színészeink** bátran elmondhatják, hogy „Megnehezült az idők vizenyős járása felettük”; — a két hét óta tartó eszözések végett mult héten egy, e hét folytán pedig három előadásuk elmaradt, hogy ily körülmények között — támogatva a közönség részvételestől az előadási napokon is, — nem valami jól érzik magukat, mondani is felesleges; pedig e társulatnak drámai képessége igen kitünő. — Hja de hiába! az operette cultus imádói vagyunk.

— **Szerkesztőségünk**höz beküldetett: Előfizetési felhívás „*Apollo*” czimű zenemű folyóiratra megjelen minden hó 1-ső és 15-ik napján, nyolcz tömött nyomású oldal tartalommal. — Tartalma: klazikus-, salon-, tánczene, indulók, dalmügyvelegek (Potpourri) átiratok, ábráradok stb. nép- és műdalok stq — Előfizetési ár: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Az egyes darabok boltiára legalább is tiszter na-

gyobb leendő dig megjelen egy 56 kisé adatott ki. ső negydedre szerűben a eszközölhető den további Előfizetheti könyv- és T továbbá Gr desében, Bu beu a lánca

— **Kum** keín nomád által készite ban kitünő egyéb gyer tünést okoz általános ób lesebb körö jogos ohajta ra hozzuk a big-féle K ban foglalja annak eredet könnyebben genként) n ható minde nek, mint a

— **A gy** folytán köv 1) Grebe II. Frigyes ezüstpénzév 1380-1422 hassiai örg: és végre I évi ezüst p

2) A gy szeről az l tartatott elé pély emlék 3) Mojsia zási m. kir márommegy ottani váro lött és kitö fusz) nevű

4) Gondá tábori lelke léklapok d 5) Feren ezüst tallér réz krajczár

6) Feren és természé tott nagy g éremmel.

7) Kis J páni bronz 8) Desse velencei r kay István Scherfened pedig köve rézia 1766

Jének lotri II. Ferencz iki birodal piemonti u — helvét

országi 18 végre Os király 185 9) Pant rész neje 1871. évi tihanyi ug

10) Lau Béla m. k Az emli István gy a gyulai ny és ezüst e tárát az o kel kíván rapítani.

den láto — Ján beje

+ **A** togatá m kácsnéja lépett fe

özönse-
g tart
szava-

entzár

szám-
ben. —

mint
dig he-

litja a
gy el-

elenvol-

kerek

József

Kertay

előleges

sterium

abályo-

dtattak.

választ-

kiosz-

g kine-

ke-

Barano-

igmond,

nyitá-

János,

szky Jó-

Salá-

Popovics

e, Petik

akle Gá-

y Lajos

rodek Li-

rány Ist-

ániel Pál,

Ferencz,

számvisz-

ván, Lé-

Kratoch-

ékpöntár

első gyű-

ék mellett

gválasztá-

hogyrófr

fenckheim

menend

p frigyét

hogya az,

yet törölt

og lehet.

á vonalon

ta utazott

és gyer-

éltkülözők,

mozdony-

va kére-

mozdony-

zása nem

örülete se-

nyezető

edett, csak

te mai nap

meg ol-

szky Nán-

volt, kinek

közönsége

ól a „Jól

bl.

en árad, az

ra már is

ek lesznek

ásaink le-

ismét viz

erint a viz

atják, hogy

rása felet-

ések végett

dig három

örülmények

részvétlen-

nem va-

is felesle-

képessége

z operette

eküldetett:

ti zenemű

-s és 15-ik

al tartalom-

on, táncz-

(Potpourri)

tidalok stq

frt, félre

25 kr. Az

s tizszer na-

gyobb leend az előfizetési áránál. — Az eddig megjelent 12 számban 100 oldalon mintegy 56 kisebb nagyobb terjedelmű zenemű adatott ki. — Az előfizetés, mely még az első negyedig is folyvást elfogadtatik, legcélzesebben a postán posta-utalvány útján eszközölhető, Fellegi Viktorhoz Budára (minden további megjelölés nélkül) intézve. — Előfizethetni még azonkívül vidéken minden könyv- és zeneműárúsnál, Pesten Rózsavölgyi és t., Taborszky és Parsch zenemű-, továbbá Grill és Petrik urak könyvkereskedésében, Budán Nágel B. könyvkereskedésében a lánchíd mellett.

— **Kumys.** Ezen Oroszország déli vidékein nomád népek által kanczatejből élesztés által készített ital ismertetése egész Európában kitűnő gyógyerejével **tüdőbajokban** és egyéb **gyengeségekből** a legnagyobb feltevést okozó, és ennek következtében azon általános óhaj nyilvánult, hogy az a legszélesebb körökben elterjedést nyerjen. — Ezen jogos óhaját teljesítjük, midőn köztudomásra hozzuk hirdetési rovattunkban foglalt „**Liebig-féle Kumys kivonatot**,” mely magában foglalja mind azon részleteket, melyeket annak eredetiben tartalmazni kell, és mely a legkönnyebben szállítható is, — (Ára 1 frt üvegenként), mely csekély árért méltán ajánlható minden a fentebbi bajokban szenvedőknek, mint a leghatásosabb gyógyszer.

— **A gyulai iskolai muzeum** ez év folytán következő tárgyakkal szaporodott:

1) Grebel-Jugovics Jozefa urhölgy részéről II. Frigyes thuringiai örgróf 1428—64. évi ezüstpénzével. — II. Vilmos thuringiai örgróf 1380—1425. évi ezüstpénzével. — II. Lajos hassiai örgróf 1413—1458. évi ezüstpénzével, és végre III. Venczel csehkirály 1305—1306. évi ezüstpénzével.

2) A gyulai torna- és tűzoltó-egylet részéről az 1871-ik évi sept. 16-án Pesten megtartott első magyar országos tűzoltó ünnepély emlékére.

3) Mojsisovics Vilmos vág-völgy-szabályozási m. kir. állami mérnök ur részéről komárommegyei Gúta mezőváros mocsárait ottani városi főjegyző Szabó György ur által lőtt és kitömött bubos-vöcsök (podiceps, steissfuss) nevű vízi buvár madárral.

4) Gonda Lajos helvét hitfelekezeti m. kir. tábortól az 1867-iki koronázási emléklapok díszes kötési könyvével.

5) Ferentz Alajosné urhölgytől egy régi ezüst tallér és egy 1848-iki nyitható magyar réz krajczárral.

6) Ferentz Alajos ur a magyar orvosok és természetvizsgálók 1869-ben Fiumében tartott nagy gyűlésének emlékére verett bronz éremmel.

7) Kis Józsa k. tábl. ülnök urtól egy japáni bronz pénzvel.

8) Desseffy Ede ur egy 1862-iki lombárdelelenci réz; — Szénássy Rozália özv. Dantzky Istvánné egy 1854-iki bavarai ezüst; — Scherfeneder Antal helybeli kereskedő ur pedig következő pénznemeket: Mária Terézia 1766-iki magyar réz polturáját, és férjének lotringeni I. Ferencz r. cs. 1760-iki; II. Ferencz r. cs. és m. kir. 1802, és 1812-iki birodalmi; — Felice és Erze lukai és piemonti uralkodók 1806-ki ötös centesim réz; — helvét cantoni 1850-iki két centesim; oroszországi 1856-iki; VII Frigyes dániai 1859-iki; végre Oszkár svéd, norvég, göth s vend király 1858-iki réz pénzével.

9) Pantucek József n.-szombati gyógyszerész neje szül. Pereszlényi Mária urhölgy 1871. évi fürdői idényéből hozott balatonújhányi ugynevezett kőkecske kőrmökkel.

10) Laudai Mihály helybeli tanuló IV-ik Béla m. kir. ismeretes réz pénzével.

Az említett adományokon kívül t. Beliczey István gyulavárosi országgyűlési képviselő ur a gyulai nyilvános muzeumot koronázási arany- és ezüst emlékéremmel; úgy annak könyvtárát az országgyűlési bekötött naplókönyvekkel kívánja kijelentett szándoka szerint gyarapítani.

— **A muzeum ünnepnapokat** kivéve, minden vasárnap d. e. 10-től 12 óráig a látogató közönség részére nyitva áll, — vidékieknek pedig idősb. Magyórossy János ur 26-ik sz. a. házánaál teendő bejelentésre kinyitatták.

— **A szinköriből.** E héten Vizváriné látogató meg színészeit. „A plebános szakácsnéja” és „Egy könnyelmű leány”-ban lépett fel. Vizváriné szépen énekel, azon ki-

vül kedves, szép és fiatal, szóval bir oly tulajdonokkal, melyek egy színésznőt kedvelté tesznek, mint volt Debreczenben és most Budán, hanem a mi közönségünk műérzéke talán már oly kifejelett s igényei oly nagyok, hogy a vidék elsőb rendű énekesnője sem képes azt kielégíteni? Legyen bármint e hiedség, ha egyebet nem, — egy kis udvariatlanságot s vendégszeretet hiányt mutat. A második előadás alkalmával csaknem üres volt a nézőtér, — pedig Vizváriné nem csak kitűnően énekel, hanem, ami nem minden énekesnő tulajdona — igen jól is alakít. A segédszereplők kedvetlenség szülte közönye azonban a művész mellett oly kirívó alakban mutatkozott, melynek rossz hatását csak is a vendég kedvessége ellensúlyozhatja. A szerep nem tudás általános betegség volt és emellett akadnak, kik a közönség rovására rögtönöznek elég idétlenül és nagyon illetlenül, jobb volna e helyett a szerepet tanulgatni, vagy ha ez már megy, a rendezésre több gondot fordítani. — Péntekig a folytonos esőzés végett nem lehetett előadás, ez estén adott: „Három pár cipő” a színlapon egyszerű operette, a valóságban egypár rögtönzött jodlerrel spékelt ostobaság, melynek legfőbb érdeme a nagyszámu közönség volt, a min — tekintve a társulat helyzetét — a művészet rovására is kénytelenek vagyunk örülni.

— **Csabai ujdonságok.** — *Mult vasárnap* délután a csabai indóháznál lobogókkal fogadták a békési 48-as választók Csanádi Sándort. Domokos közpölgár mondott beszédet elvtársai nevében, melyre Csanádi meleg szavakkal válaszolt; majd felkérvén, hogy várják be míg megérkeznek Kállay, Simonyi és Vidats képviselők; ezek nem sokára megjöhettek, s nagy lelkesedéssel hajtottak Békésre.

— **Önmérgezés.** Egy szép 21 éves hajdon mult hó 31-én megmérgezte magát, gyufáról leszedett villóval, neve: Rimler Ilka, biztosan nem tudni mi vitte e lépésre.

— **Germanizáció.** Már a mult évben is többször felszólaltak e lapok hasábjában a germanizáció ellen, hogy a csabai „Fiume” vendéglő éttermében, nemcsak az étlap németül van írva, hanem még a kiszolgálók is mind németek. Magyar ember is megjárna ily helyre!

— **Színház.** Csóka Sándor igazgatása alatt adatott szombaton június 1-én „Egy zsidó család” színmű 4 szakaszban. Ezen színdarabban léptek fel az újonnan szerződött tagok. Mayer Emmának megjelenése, mozdulatai, megrontják egész játékát, ha egy kicsit több gondot nem fordít a külsőre, a taglejtésre a tartásra, akkor ne is legyen színész; — azon néhány szót a mit mondott, még az első sorban ülök sem értették. — Gyöngyösi Elma tehetséges és értelmes fiatal színésznő vidoran és élénken játsza szerepét; már első fellépéssel megnyeré a közönség tetszését. — Vasárnap június 2-án „Csikós” népszínmű. Pozsonyi, Csókáné, Nyékiné, Nyéki, és Szemesi kitűnően szerepeltek. — Kedden június 4-én „Liliomfi” vizjáték. Elismerőleg említjük Szabadosné és Komáromit. — Csütörtökön június 6-án „Gyermek orvos.” Szombaton június 8-án „Notredamei harangozó.

— **Az 1831-ik évi járvány emléke B.-Csabán.** Sajnosan kell vissza emlékeznünk azon borzadalmas évre, a melyben az eperirigy meggyékben pusztított; — midőn öt hét lefolyta alatt két ezer ember lett a halál martaléka Csaba városában; mily rettenetes jelenet volt az, midőn látta a gyermek egyik órában atyját, a másikban anyját halva előtte; — egyik pillanatban javában mulatott társaságokban, már a másikban roszul lett, s kevés idő múlva megszűnt élni.

Midőn már látván a lakosság, hogy a járvány szünni nem akar, sőt még inkább tovább harapózik, kétségbe esve futkostak a mezőkre, a templomokba, egyik házból a másikba jajveszékelve, hány családapán, s anyán történt azon szerencsétlenség, hogy míg ők egybegyűlve fohászkodtak istenhez, hogy szüntesse meg a reájok mért csapást, addig az othonlétvők megbetegedtek, s elhagyottan feküdtek ágyaikban.

Látván az előjáróság a dühögő nyavalyát rendeleteket bocsátott ki a lakosok közt, hogy hulláikat a városon kívül egy külön helyre temessék el; s ez volt a „Széchenyi-liget.”

A járvány megszűntével emlékül az elő-

járók egy márvány oszlopot emeltek a „Széchenyi-liget” egyik félre eső részén, mely most is látható egy halom tetején ily felirással, — az egyik oldalán: „Két ezer csabai nyugszik itt ez emlék tövébe, a kiket az eperirigy, dühösködő mérgébe öt hetek lefolyta alatt kedveseiktől elragadt.” A másik oldalán: „Kezdődött július 25-én, és végződött szeptember 6-án az 1831-ik esztendőben.” A harmadik oldalán: 306 rom. katolikus 1651 ágostai vallásbeliek, 51 nem egyesült ó hitűek, 11 izraliták.” A negyedik oldalán: „Örök emlékeztül tétették az előjárók.”

Ott aluszák örök álmaikat, férj- nejeivel szülő- gyermekeivel együtt, vallásfelekezet nélkül 2019-en, egy halom takarja őket.

Bizton merjük állítani, hogy minden vallásbeli megünneplési isteni-tisztelettel azon nagy napot, melyben e borzasztó járvány kezdődött.

Legyen könnyű a földpora a kiszívotteteknek, a feltámadás boldog reményében!!!

— **Csabai t. levelezőknek.** A lap itt vasárnap délelőtt tétetett postára; késedelemnek okai nem vagyunk.

— **(SS) Szarvasi ujdonságok.** (Junius 6.) — *Az országgyűlési képviselő-választás* határnapja városunkban június 18-ikára tűzött ki, mely napon is a választás délelőtti 8 óra- kor fog megnyitattani. Ugyan e tárgyal kapcsolatban megemlítjük, hogy a képviselő választás vezérletére előköl megválasztott Tomcsányi Károly központi választmányi elnök, helyettes elnökül Boross Pál választm. tag, jegyzőül megválasztott Pól Dániel szarvasvárosi főjegyző, helyettes jegyzőül ifj. Mikolay Mihály ügyvéd.

— *Tűz ütött ki máj. 31-ik napján* városunkban a „Nagy-utca” egyik nádfedelű házán mely azonban polgáraink gyors intézkedése folytán a szerencsés sélcsendben csakhamar elfojtatott. A tűz a ház nádkéményéről terjedt tova, — mely intő példából indulva ki, városunk illetékes közegei által végre valahára elrendeltetett az eféle tűzféskül szolgáló nád, vagy fa anyagu kéményeknek le- rontatása, s téglá, vagy vályog anyaggal leendő helyettesítése.

— *Vesztett eb.* Csak pár hete jeleztük, hogy egy veszett macska több embert s állatot mart meg, s ime ismét azon kellemetlen hírt kénytetünk konstatálni, hogy a legközelebbi napokban meg egy veszet — hihetőleg a tanyákról bekerült — eb barangolta be városunkat, s különböző pontjain három emberen s több állaton ejtett igen veszélyes mély marást. A megmart emberek szerencsére gyors orvosi ápolás alá vétettek; de afelel, hogy a megmart állatok mind fölismerettek s elpusztítottak — e ? nem lehetünk biztonságban. A barangoló veszett eb leölvettet.

— *Főiskolánk nyilvános vizsgálója* június 5-én tartott meg az ág. hitvallásnak templomában, a nagy számmal egybegyűlt díszes közönség folytonos érdeklődése mellett. Követte ez évzáró vizsgálatot június 6, és 7-ik napjain a 8-ik osztály szóbeli érettségi vizsgálója, mely b. Podmaniczky Frigyes kerületi, s Kemény Mihály egyházmegyei felügyelő urak vezetése alatt ment végbe.

— *A szarvasi főiskola vizsgái hangversenye,* június 5-én tartva meg, ez idén is, mint rendezésen, élénken szórakoztatá közönségünket. A hangverseny, kedvezőtlen idő folytán, nem mint tervezve volt az iskola udvarán, hanem „Bárány” vendéglő nagyertermében tartott meg, mi akustikai tekintetből csak előnyére szolgált. Közreműködtek e hangversenyen, hegedűn: Dancs Ferencz, kitűnő technikával játsza a „Magyar ábrándot”, s ügyesen vezetve a „Magyar dalok” című, Placsó István, Torkos István, és Zvarinyi Emillel előadott négyes potpourrit; zongorán: Szlovák Jenő, Kovács Lajos és Bedrich János; gordonkán: Chován Zsigmond. Szavaltak: Kemény Lajos, Becht Henrik és Zlinszky Sándor, mind tanulók. A Mihály József és Benka Pál műének tanár urak által vezetett iskolai dalárda két igen sikertűt ének darabbal járult az érdekes műsorhoz, — mely különben is minden pontjában kivirta magának a szép számmal összegyűlt közönség tetszését. — A begyűlt jövedelem egészben az iskolai építkezés javára fordították.

— *Vetéseink* a közelebbi erős esőzések folytán a legszebb tenyészetnek indultak, — úgy hogy ily mérvű fejlődés mellett kitűnő aratásra számíthatunk. Nem hagyhatjuk kieme-

lés nélkül különösen kukuricza vetéseinket, s a városunk környékén újabb nagy elterjedést nyert, s kezelését illetőleg igen gazdaságosnak bizonyult löheréseket, melyek ez évben rendkívüli eredményekre nyujtanak kilátást.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— **A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium** a gazdasági szakismereteknek lehető terjesztése céljából intézkedett, hogy a vezetése alatt álló felsőbb gazdasági tanintézetekben a f. évben és a nyári szünidők alatt a miniszterium által behívandó vagy önként jelentkező néptanítók számára az illető intézetek tanárai által a gazdasági ismeretekből négy hétig tartó tanfolyamok tartassanak. Ezen tanfolyamok a debreczeni tanintézetben július hó 31-től augusztus hó 30-ig, a keszthelyi tanintézetben augusztus hó 5-től augusztus hó 30-ig; a kolozsmonostori tanintézetben, német nyelven, augusztus hó 4-től szept. hó 1-ig fognak megtartani. A behívandó és állami segélyvel ellátandó néptanítók száma minden intézetre nézve 24-ben állapított meg. Ezek részére egyenkint, összes költségeinek felében 40 frt-nyi államszegély határozott, mely általán az illető gazdasági tanintézetek igazgatói fogják a behívott néptanítóknak, megfelelő részletekben kifizetni. — Az állami költségen ellátandó néptanítókat a vallás- közoktatási miniszterium fogja az egyházi hatóságok és tanfelügyelők útján ajánlandók közül kijelölni. Ezeket kivül a tanfolyamban néptanítók saját, vagy küldöik költségén résztvehetnek, ha ez iránti szándékukat az illető intézeti igazgatóságnak, a tanfolyam kezdetét megelőzőleg, bejelentik, mely igazgatóság az illető jelentkezőket elfogadtatásuk iránt közvetlen értesíteni fogja. A néptanítók számára tartott gazdasági tanfolyamok célja: a néptanítók gazdaságtani előismereteit bővíteni, s az előadások által főleg oda hatni, hogy a néptanítók további ismeretszerzésre és tanulmányozásra buzdítást nyerjenek, s így a gazdasági ismereteket a vezetésükre bizott iskolákban is terjeszteni képesítve legyenek.

A tanfolyamokra nézve megjegyeztetik még, hogy azok lehető tanulmányosabb és eredményesebb tételre céljából azok tartama alatt a közvidék érdekes gazdaságaira és ipartelepeire kirándulások fognak rendeztetni, s végre, hogy intézkedés történt, miszerint az állami költségen behívandó néptanítók a vasutakon kedvező viteldíj-leszállításokban részesíttessenek.

A „b.-csabai népbank” májushavi forgalomának kimutatása.

I. Bevételek.	
Áttétel a mult hóról	80216.21
Takerék betét	38055.34
Bankváltó	134370.—
Zálogkölcson	13257.—
Jelzálog	525.—
Kamat	3149.29
Ügyletdíj	988.10
Üzletkölcstég	694.35
Kölcson számla	45500.—
Összesen	316755.29

II. Kiadás	
Takarekbetét	90454.68
Bankváltó	156737.—
Zálogkölcson	20269.—
Kamat	1160.90
Üzletkölcstég	418.95
Folyó számla	3750.—
Kölcsonszámla	20758.12
Kárvételi számla	7500.—
Jelzálog	8000.—
Összesen	309248.65
Pénztárkéslet máj. 31-én	7506.64
Összesen	316755.29

B.-Csaba, 1872. máj. 31.
Launer Károly
könyvvivő.

Hetivásári tudósítás.

Gyula jun. 7. Az e heti folytonos esőzések következtében hetivásárunk is csekélyebb volt, az összes szekerforgalom alig 150-re tehető. — Tiszta kereskedésre alkalmas buza nem hozott; — a jobb buza ára 10—12 frtig, — Árpa 6 frt. — Kukuricza 8.50—9 frt. Általában a terményekben folytonos ár-emelkedés mutatkozik. — Nád 100 kéve 18—20 frt. — Széna 6—10 frt. — Szén 8—10 frtig egy szekérrel.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Alólirott egész tisztelettel ajánlja az alábbi czikkeket a t. gazdaközönségnek, kezeskedve azok jósága- és valódiságáról, u. m.

- 24) Valódi magyar termőképes luczernamagot.
Valódi magyar termőképes baltaczimet.
Valódi burgundi takarmány és répamagot.
Valódi belga patentirozott kocsikenőcsöt. 6—10
Valódi olasz gép kenő faolajat.
Valódi Portland-Cement meszet.
Valódi Korneuburgi marha táp- és gyógy-port.
Valódi vörös-kátrányt háztetők festésére.

BIENER BERNÁT
B.-Csabán.

BIENER BERNÁT

fűszer, gyarmatarúk és festék kereskedésében

B.-Csabán, a főtéren

ajánlja raktárában az alább jegyzett czikkeket a legjobb minőségben és legjutányosabban:

Valódi angol lakkot (Copal) külső és belső munkákra, u. m. japáni, aranyozó, bőr, politur, czimerfestő, padolat és vas-lakkot Schweizer J. J. és társa gyárától Londonban. — Arjegyzék- és használati utasítással szivesen szolgálók.

Továbbá ajánlatra méltó és kapható:

Dr. Forty seb- és fagy-tapasz.

Dr. Faykiss kárpáti növény-thea, Syrup és czukorka, tüdőbaj és köhögés ellen.

Dr. Miller Balsam görcsök, és moha-nyelv köhögés és mellfájás ellen.

Dr. Koch gyomorszesz és mell-syrup étvágy-hiány és mellfájás ellen.

Moll A. valódi Seidlitz-pora.

Seehofer Pál seb- és gyomor-balsama, kitinó szer fogfájás ellen.

Ezenkívül ajánlhatom dúsan felszerelt raktárban fűszer, gyarmat és festék árúimat, Stearin-gyertyát, gőzmalom lisztet, hüvelyes veteményeket, ásvány-vizeket idei töltéssel stb. pontos szolgálattal és jutányos áron. 23) 6—10

A gyulai vásártéren sajátomat képező

malmot telekkel

együtt kedvező feltételek mellett szabad kézből eladom.

40)

Oravec Albert.

Szőlő eladás.

39)

Paulison (vasúti állomás) egy jó karban tartott nagy 17½ holdas szőlő, nagy épület, prészház. 1400 akóra pinceze, két pálinkafőző üst, nagy mennyiségben hordók és kádak, istálló, kocsiszin és külön vincellér lakházzal minden órán szabad kézből eladó 2—3

Értekezhetni a tulajdonosnő, özvegy Knaifel Jánosnéval Paulison.

BEDE KÁLMÁN

vas- és fűszer kereskedésében
Kisjenőben

egy TANONCZ kellő képzettséggel minden órában felvétetik. 37)

SILBERSTEIN JOSEF

fűszerkereskedésében Gyulán

egy kellő képzettségű

TANONCZ

felvételt nyer.

38)

Ház eladás.

1—6 41)

Alólirotttnak a „Komló“ vendéglőhöz címzett saját háza szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó, vagy mint vendéglő 3 évre bérbeadó.

Értekezhetni a bennlakó tulajdonossal.

Szabó Sándor.

Gyulán.

43)

A Liebig-féle Kumys-kivonat

1—12

a bécsi orvosi kartól mint hathatós gyógyszer ajánlva, és a krakkói tudományos egyesülettől különös figyelemre méltatva, az orvosi karok egyhangú elismerése folytán az első helyet foglalja el minden tüdőbajokban eddig használt gyógyszerek között. — Gyorsan és biztosan gyógyít: **tüdővést**, (kifejlődöttest fokon is) **tüdőgümőkört**, (jelenségei: vérköhögés, aszkór-hideglelés, nehéz lélegzés), **gyomor-, bél- és légeső-hurutot**, **vérvesszést** hosszabb betegség és folytonos merkurial használatától eredve, **sápkört**, **szukmellűséget**, **sorvadást**, **hátgerincz-aszkórt**, **méhgörsöt** és **idegyengeséget**.

Egy üveg ára 1 frt o. é. Ládácskák 4 üvegtől felfelé. — Az elszállítás vidékre történik

a Kumys gyógyintézet főraktára

által Bécsben (General Depot der Kumys Heilanstalt Wien Mariahilfstrasse 36, Bernben. (S. Friedl jun.)

U. i. Eddig gyógyszerekkel eredmény nélkül gyógyítottak sziveskedjenek egy próbát eme Liebig-féle kivonattal eszközölni.

A b.-csabai szürszabó társulat

B.-Csabán főtéren Fábry János szijgyártó házában.

Ajánlja a n. é. közönségnek dúsan felszerelt raktárát mindenemű szürszabó munkákból, a legjutányosabb áron. Megrendelések gyorsan s pontosan teljesíttetnek.

42)

1—12

Özvegy Wallner Ferencznének a vásártéren álló

jó karban tartott

HÁZA

nagy magtár, göré és kerttel szabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonosnővel Gyulán, említett saját házában.

21)

6—6

Valódi amerikai varrógépek

22)

OHM C. 0-tól Pesten

6—6

egyedül csak nálam kaphatók

25 frttól feljebb mindenféle szerkezetben, részletfizetés és 5 évi jótállás mellett.

Továbbá: ruganyos ágybetétek és légnymatu telegraf.

KÁLMÁN ZSIGMOND

GYULÁN.



44)

Hirdetmény.

1—3

Méltóságos gróf Wenckheim Antal ur örökösének birtokhoz tartozó és fűzes-gyarmati határban fekvő 2000 holdnyi akasztó pusztá 1872-ki okt. 25-től számítandó 3 vagy 6 évre haszonbérbe adandó s ez iránti ajánlatok folyó évi aug. 1-ső napjáig alólirotttnál beadandók.

Kelt Gyulán jun. 1-én 1871.

Kalmár Mihály
uradalmi ügyész.

HIRDETÉS.

Gyulán, a főútszán, átellenében a nagytemplomnak, a 26-ik szám alatt fekvő telek utszamentén hat folyó öltre terjedő üres része, több évek-re terjedő használatra átengedés mellett építkezési czélul van kitéve; miről a vállalkozni ohajtó jelentheti magát az említett helyen.

45)

Idősb Mogyoróssy János.